

Samvirkelæring og samarbeidslæring

Uttrykket "å lære av hverandre" er en enkel, men kraftfull beskrivelse av en læringsform som bygger på gjensidig utveksling av kunnskap, erfaring og perspektiver. Det er et sentralt prinsipp i både samarbeidslæring, samvirkelæring, og andre former for kollektiv eller sosial læring.

Det innebærer at:

- Alle deltakere både gir og mottar kunnskap eller innsikt.
- Læring skjer i samhandling – ikke bare ved å høre på en ekspert.
- Deltakerne reflekterer sammen, stiller spørsmål, deler erfaringer og utfordrer hverandres tanker.
- Det er ikke hierarkisk – man lærer *med og fra* hverandre på like fot.

Samvirkelæring er en direkte oversette av cooperative learning, men på engelsk brukes også cooperative learning om samarbeidslæring.

Ordet "samvirke" har sin opprinnelse i det norske og danske språket og er satt sammen av to deler:

- "sam-": et forstavelse som betyr *sammen* eller *i fellesskap* (som i *samarbeid*, *samhold*, *samsvar*)
- "virke": betyr *å arbeide*, *å fungere*, eller en *virksomhet*

Betydning og bruk:

Samvirke betyr altså bokstavelig *å virke sammen*, og brukes om samarbeid eller felles innsats mellom flere parter – ofte på frivillig eller gjensidig grunnlag

Samvirkelæring, en lærings prosess der man tilegner seg kunnskap eller ferdigheter. Samvirkelæring betegner altså en form for læring gjennom samarbeid, hvor man lærer i fellesskap, ofte ved å dele erfaringer, kunnskap og refleksjon. Dette kan skje mellom individer (f.eks. i gruppearbeid), eller mellom mennesker og teknologi (i moderne læringssystemer).

Samarbeidslæring (på engelsk: *cooperative learning*) er en læringsform der elever eller deltakere arbeider sammen i små grupper for å løse oppgaver, diskutere temaer eller lære nye konsepter. Hovedideen er at alle lærer bedre gjennom aktiv deltakelse og sosialt samspill.

Kjennetegn ved samarbeidslæring:

- Elevene har felles mål, men også individuelt ansvar.
- Gruppen jobber interaktivt – deltakerne støtter hverandres læring.
- Det oppmuntres til refleksjon, dialog og gjensidig hjelp.
- Det skaper ofte et mer inkluderende og motiverende læringsmiljø.

Eksempel på metode: Think-Pair-Share.

Samarbeidlæring:

Samarbeidslæring er en pedagogisk tilnærming der individer jobber sammen i små grupper for å oppnå felles akademiske mål. Det vektlegger samhandling, delt ansvar og aktiv deltakelse fra alle gruppemedlemmer. I stedet for å lære isolert, engasjerer studentene seg i dialog, problemløsning og kunnskapsbygging sammen.

Viktige trekk ved samarbeidslæring:

- Felles mål: Alle jobber mot et felles mål. Aktiv deltakelse: Hvert medlem bidrar og er ansvarlig.
- Gjensidig avhengighet: Suksess avhenger av gruppedynamikk, ikke bare individuell innsats.
- Utvikling av sosiale ferdigheter: Studentene bygger kommunikasjons-, lederskaps- og konfliktløsningsferdigheter.

Kontekst: Utdanning, pedagogikk, klasserom

Formål: Øke elevers eller deltakeres læringsutbytte gjennom strukturert samarbeid

Kjennetegn:

- Foregår i små grupper
- Har pedagogiske strukturer og metoder (som Jigsaw, Think-Pair-Share)
- Bygger på teorier om sosial og kognitiv læring
- Har ofte lærerens veiledning som en sentral del
- Mål: Individuell og kollektiv faglig utvikling

Eksempel: Elever samarbeider om å løse matematiske problemer, hvor hver elev har ansvar for én del av løsningen, og gruppen lærer helheten sammen.

Refleksjon:

- Hva fungerte godt i samarbeidet?
- Hvilke utfordringer møtte dere?
- Hva lærte du av å jobbe i gruppe?

Læringsmål:

- Elevene skal forstå hva samarbeidslæring er og hvorfor det er viktig.
- Elevene skal øve på å kommunisere, lytte, fordele oppgaver og jobbe sammen mot et felles mål.

Samvirkelæring:

Kontekst: Organisasjonsutvikling, offentlig sektor, tverrfaglige prosjekter

Formål: Utvikle ny kunnskap eller praksis gjennom kollektiv innsats

Kjennetegn:

- Foregår mellom likeverdige aktører (f.eks. kommuner, forskningsmiljøer, brukere)
- Handler om felles læring gjennom praksis
- Mye brukt i samskaping, medvirkning og innovasjonsprosesser
- Har et bredere og mer dynamisk læringsperspektiv
- Mål: Utvikling av felles forståelse eller løsninger
-

Eksempel: Flere kommuner og fagmiljøer jobber sammen for å lære hvordan de kan forbedre eldreomsorgen gjennom deling av erfaring og felles refleksjon.

- Jigsaw-metoden (puslespillmetoden)
- Læringspartner
- Gruppearbeid med strukturerte roller
-

Forskjell fra "samvirkelæring":

- *Samarbeidslæring* brukes mer konkret i utdanning og klasseromspraksis.
- *Samvirkelæring* kan ha et bredere, mer organisasjons- eller samfunnsrettet perspektiv, og er mindre vanlig som begre

Kollektiv læring:

Kollektiv læring oppstår når:

- Deltakere deler erfaringer, innsikt og refleksjoner.
- Læringen skjer gjennom samhandling og kommunikasjon.
- Gruppen utvikler felles forståelse og nye måter å tenke eller handle på.
- Resultatet er en form for felles kunnskap – ikke bare summen av individuelle bidrag.

Samskaping (på engelsk: *co-creation*) er et begrep som beskriver en inkluderende prosess der ulike aktører – ofte med forskjellige roller, erfaringer og perspektiver – jobber sammen for å skape noe nytt, som for eksempel tjenester, løsninger, kunnskap eller politikk.

Samskaping:

Samskaping handler om at:

- Brukere, innbyggere, fagpersoner, organisasjoner eller andre interessenter deltar aktivt i utvikling og beslutninger.
- Man deler makt, ansvar og innsikt – det er ikke bare «top-down» styring.
- Prosessen bygger på likeverdighet, tillit og dialog.

Målet er å utvikle løsninger som er bedre tilpasset behovene, fordi de som berøres, faktisk deltar i utviklingen.

Eksempler på samskaping

:

- I offentlig sektor: Innbyggere, ansatte og frivillige utvikler nye helsetjenester sammen.
- I skole og utdanning: Elever, lærere og foreldre samarbeider om å utvikle bedre læringsmiljøer.
- I næringsliv og innovasjon: Bedrifter involverer kundene direkte i produktutvikling.
- I byutvikling: Arkitekter, innbyggere og kommunen planlegger nye nabolag sammen

For permakultur: Permakulturpedagogikk bygger på flere sentrale pedagogiske prinsipper:

1. Læring gjennom deltakelse og praksis – "learning by doing". Praktisk arbeid i hage, skog, eller lokalsamfunn står sentralt. Elever bygger kompost, dyrker mat, designer kretsløp og opplever læring med hele kroppen.
2. Fokus på empowerment, hvor studentene er aktive medskapere, ikke bare mottakere Samarbeidslæring og fellesskap; undervisningen er ofte prosjektbasert og gruppeorientert. Elevene lærer av og med hverandre – i tråd med naturens egen måte å samhandle på.
3. Naturkontakt og økologisk bevissthet. Opplevelser i naturen gir grunnlag for undring, respekt og forståelse. Gjennom å observere og følge naturens rytmer utvikles både kunnskap og tilknytning.
4. Designtenkning og problemløsning. Elevene trener på å tenke helhetlig og løsningsorientert. Hvordan kan vi skape et matsystem som både gir mat og bygger jord? Hvordan kan vi bruke solenergi på skolen? Permakulturpedagogikk gir verktøy for konkret samfunnsinnovasjon.

Permakulturpedagogikk handler om mer enn å lære *om* permakultur – det handler om å undervise *gjennom* permakultur. Det er en pedagogisk praksis som er inspirert av permakulturens verdier, metoder og syn på verden. Den søker å skape læringsprosesser som er:

- Praktiske og erfaringsbaserte
- Tverrfaglige og systemiske
- Lokalt forankrede og globale i perspektiv
- Egenkraftmobiliserte og medskapende

Målet er ikke bare å formidle kunnskap, men å utvikle kompetente, handlende og reflekterte mennesker som kan delta aktivt i utviklingen av bærekraftige samfunn.